

't Lemels Arfgoed

OPGERICHT 17 APRIL 1997

Jaargang 2, Nummer 2/4

November 1999

‘t Arfnieuws

De laatste uitgave van ‘t Lemels Arfgoed is, gezien de positieve reacties, in goede aarde gevallen. Mede dank zij de keuze van een andere papiersoort zijn de afgedrukte foto’s van een veel betere kwaliteit. Wij beloven u deze kwaliteit op zijn minst vast te houden en zo mogelijk nog te verbeteren.

Het aantal donateurs stijgt nog steeds. Daaruit blijkt dat dit blad in een behoefte voorziet.

Er zijn ook tientallen mensen van buiten Lemele donateur geworden. Een aantal van hen, die het blad per post ontvangen hebben hun bijdrage voor 1999 nog niet aan de penningmeester overgemaakt, Wilt u dit alsnog even doen? Bij voorbaat dank. Het rekeningnummer van onze stichting vindt u op de achterzijde van deze uitgave.

Door het nog steeds groeiende aantal donateurs wordt de inning van de jaarlijkse bijdrage een hele klus. Ingesloten treft u een verzoek aan om mee te willen werken aan automatische betaling.

Wij hopen dat velen aan dit verzoek gehoor zullen geven; onze vrijwillige medewerkers zijn u er dankbaar voor.

Marktimpressie.

Ook dit jaar was onze stichting aanwezig op de Lemeler Oud-Hollandse marktdagen. “Opoe’s jam” “ging weer flink over de “toonbank “. Dank aan de fruit- en pottenspaarders en jam-bereiders.

Naast de verkoop en de foto’s in de kraam werd door een aantal Lemelenaren de zeis gehaald. Dit “haren” mocht zich verheugen in een flinke belangstelling. Daarom willen wij de heren die dit ambacht met veel verve demonstreerden nogmaals van harte bedanken voor hun inzet.

Cursus “Zeis haren”.

Tijdens het zoeken naar mensen in Lemele die ons konden helpen op de markt met het haren van de zeis bleek ons dat er steeds minder mensen zijn die dit ambacht beheersen. Enkelen gaven ons toen te kennen dat zij dit best zouden willen leren. Het zou toch ontzettend

jammer zijn als dit ambacht geheel verloren zou gaan. Daarom willen wij proberen om een cursus “Zeis haren” te organiseren. Voelt u ook voor een dergelijke cursus, geeft u zich dan op bij één der bestuursleden. (graag voor het einde van het jaar)

Werkgroep Klederdracht.

We willen graag starten met een nieuwe werkgroep. Klederdracht is in Lemele op straat niet meer te zien. Toch is het nog niet zo heel lang geleden dat vooral de oudere vrouwen op zondag nog in klederdracht ter kerke gingen. De komende generaties zullen de klederdracht alleen nog kunnen zien op oude familiefoto's. Tenzij we er gezamenlijk iets aan doen. De nieuwe werkgroep zal zich voornamelijk bezig houden met het inventariseren van nog bestaande klederdracht en zal mensen, die in het bezit zijn van dergelijke dracht vragen of expositie op bepaalde momenten mogelijk kan zijn. Vindt u dit ook een belangrijke zaak en wilt u meewerken in deze “Klederdracht werkgroep” ?

Neem dan contact op met Bertha Manenschijn (tel.: 331363) of Jacqueline Geurtse (tel.: 330884).

Tijdbeeld “Lemele Nu”.

In het verleden zijn er enkele films over ons dorp gemaakt. Deze films worden zorgvuldig bewaard, want zij geven een aardig beeld van het Lemele uit die jaren. Een dergelijke film moet eigenlijk met regelmaat gemaakt worden om de veranderingen die zich voordoen vast te leggen. Wij hebben het plan om een (video)film van “Lemele Nu” samen te stellen. Daarvoor zijn wij op zoek naar enthousiaste video-filmers. Daarnaast zoeken wij videofragmenten die kunnen helpen om het “Lemele Nu” gestalte te geven, b.v. Opnemen van school- en volksfeesten, speciale gelegenheden, natuuroptnamen enz. Maakte u opnamen die misschien kunnen helpen om het tijdsbeeld van nu vast te leggen? Mag van die opnamen een kopie gemaakt worden?

Neemt u in dat geval contact op met één van de bestuursleden.

Opdruk op een oud sigarenzakje

Berend Hendrik Dijk werd geboren op 20 juni 1895.

Zijn ouders waren Antonie Dijk en Willemien van der Vegt.

Antonie en Willemien hadden zes kinderen, waarvan vier zonen:

naast Berend nog Evert Jan (van Café Dijk), Herman en Anton. De twee dochters waren Mina (Fokkert) en Everdina (Wetering).

Vader en moeder Dijk woonden aanvankelijk in bij de schoonouders (van de Vegt) bij de molen in het Glint. Toen ze later bij het kanaal gingen wonen bleef Berend Hendrik bij opa en oma in huis. Hij leerde er het molenaarsvak en in een schuurtje naast de molen hield hij zich ook bezig met het moffelen en repareren van fietsen.

Op 19 mei 1922 trouwde hij met Geertje Reijnders en het jonge paar vestigde zich aan het kruispunt te Lemele, waar de zaak zich nu nog steeds bevindt. De grond voor het oorspronkelijke huis werd gekocht van G.J. Hallink. Voor latere uitbreiding werd grond bijgekocht van Leestemaker.

Er werd in vier fasen gebouwd:

- De nu nog bestaande werkplaats met kamer en slaapkamer in 1922
- Het achterliggende gedeelte in de periode 1926/1930
- De garage en het afdak in 1938 (start taxibedrijf)
- Het huis van Wim en Dinie in 1959

Berend Hendrik was een veelzijdig man. Naast zijn werk als fietsenmaker werd hij schoolschoonmaker en koster. Daarnaast hield hij ook nog kippen. In de loop der jaren ging hij ook werken als elektricien. Naar alle werken in Lemele, Beerze, Witharen, Vilsteren en Junne ging hij op de fiets.

Als hij werk had in Beerze, dan gingen de ijzeren buizen, waardoor in

die tijd de elektriciteitsdraden werden getrokken, met de melkwagen naar de melkfabriek in Ommen. Daar aangekomen werden ze door een collega-melkrijder meegenomen naar Beerze.

Als rijwielhersteller (zoals dat toen zo mooi heette) had hij op het kruispunt ook nog een concurrent aan de overkant wonen, n.l. Bijl. Bijl had een smederij. Deze smederij was in die tijd gelegen tussen Café Bennink en kapsalon Jody. De fietsbanden die Bijl verkocht hingen in de boom voor zijn pand. Hij verkocht ze wel heel voordelig, n.l. tegen inkoopsprijs. Hij verkocht daarnaast ook nog bloemaarde: zand met roet vermengd. Het hoeft geen betoog dat hij al snel failliet was.

Berend Hendrik en Geertje Dijk kregen drie zonen: Anton, Jan en Wim. De oudste en de jongste kwamen helpen in de zaak.

Jan niet: hij werd beroepsmilitair bij de technische troepen. Na zijn dienstitijd ging hij werken bij Stork Textiel Fabrieken in Nijverdal. (Hij had Stork in de oorlog leren kennen via het ondergrondse werk)

Anton kwam meteen na schooltijd in de zaak van zijn vader, terwijl Wim eerst nog ging werken bij Timmerman in Lemelerveld.

Anton heeft gedurende de oorlogsjaren ook nog gewerkt bij het

Berend Hendrik Dijk voor zijn fietsenzaak met twee vertegenwoordigers.

G.E.B. Ommen, later IJsselcentrale. Hij werkte er aan het bovengrondse elektriciteitsnet. Tijdens deze werkzaamheden heeft hij nog een Amerikaanse piloot kunnen redden en deze overgedragen aan de ondergrondse. Anton hield zich later bezig met de fietsen en later daarnaast de taxi, terwijl Wim het elektriciteitsgedeelte voor zijn rekening nam (geleerd bij Timmerman)

In 1934 startte de verkoop van benzine en petroleum van Shell. De eerste benzine werd per vrachtboot via het kanaal aangevoerd in bussen van 10 liter. Deze bussen hadden een koperen schroefdop. Met paard en wagen werden die naar de zaak gebracht.

In 1937/1938 kwam de eerste handbediende zwengelpomp. De

De Shell-pompen bij Dijk in de winter

benzine werd daarbij in een glazen maat van 5 liter gepompt. Zestig jaar lang verkocht de firma Dijk Shell-benzine. In 1994 werd overgegaan naar Mobil en sinds 1997 is het een BP pomp. In 1938 werd de eerste auto aangeschaft voor het taxibedrijf. Gedurende de eerste jaren van de oorlog kon de taxi nog gewoon gebruikt worden. Later, toen er veel werd gevorderd door de Duitsers, verdween de auto achter en onder de turf in de garage. In diezelfde garage zijn nog een tijd Duitsers ingekwartierd geweest. Later werd de auto verstopt onder het hooi bij de fam. Bloten. Na de oorlog toen Immink en Seinen wethouders van de gemeente Ommen waren, is Anton vele malen met hen naar den Haag gereden. Bovendien ging hij met Immink naar de landelijke vergaderingen van de C.B.T.B.

Vader Berend bewaarde alle reclameplaten van de fietsenfabrieken. Hij bevestigde die op de houten wand van de werkplaats. Nieuw uitgebrachte platen werden over de oude afbeeldingen bevestigd. Ze mochten nooit weggedaan worden.

Toen jaren later vertegenwoordigers van het fietsmuseum daar lucht van kregen hebben ze nog een zeldzame plaat met stukjes en beetjes van de wand gehaald en die weer als een puzzel samengevoegd voor het museum. Email reclameborden sierden tientallen jaren de buitengevel van de zaak. Toen een aantal jaren geleden deze borden een veel gevraagd verzamelobject werden, zijn in het nachtelijk duister door onbekenden enkele borden van de muur gesloopt. Naast deze borden verdween ook een mooie reclame-buienthermometer.

De familie Dijk met staand Anton, Wim en Jan en zittend Berend Hendrik en zijn vrouw Geertje Reijnders

't Glint

Het Glint is de naam van het totale gebied tussen de Korteveldeweg (van Lemele tot de Schoale), het Overijssels Kanaal (van de Schoale tot Hancate) en de Hellendoornseweg (Hancate naar Lemele).

't Glint was een markenweide, dat is een gemeenschappelijke weide voor de Lemeler schaapherders.

Glinten zijn (volgens dhr. Goutbeek) stokken die schuin in de grond gezet werden, naast elkaar, als een soort afrastering voor de schapen die op de gemeenschappelijke weide gehouden werden.

De “dikke van Dale” zegt over glint: uit palen en latwerk bestaande omheining, dienende om weiden af te delen of twee erven van elkaar te scheiden.

De Glintweg heette vroeger 'n Oln Diek.(verhard omstreeks 1953).

De andere wegen waren toen nog zandwegen en zijn pas veel later verhard en kregen toen pas hun naam.

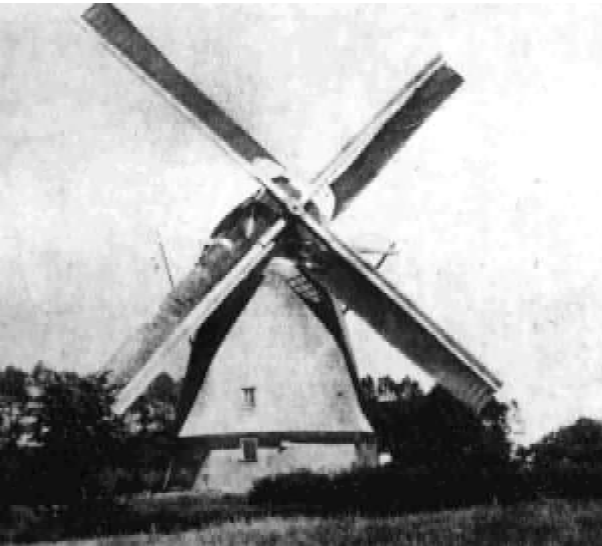
De Valkweg heette vroeger 't Glintdiekie. Het Glintdiekie werd in de oorlog gebruikt door de Canadezen als een doorvoerweg naar de Lemelerberg. De naam Valkweg komt van Valk, die achteraan de weg woonde. De weg liep vroeger door tot aan het kanaal.

De Glinthaar is de weg die de Glintweg kruist en de Glinthaarweg

loopt van de Glinthaar naar Lemele (tot bij Dijk).

Glinthaar komt van haar, dat is een hoge midden in het veld liggende bouwkamp; een hoogte in een veen of een hoog heideveld. Glinthaar zou dus kunnen betekenen: een afgrenzing (stokken) van twee stukken land of de grens tussen een hoger stuk land en een lager stuk.

De Molenweg is genoemd naar de

De Lemeler molen: gebouwd in 1637, herbouwd in 1903 en afgebroken in 1946

vroegere molen. De molen heeft gestaan precies op de grens gemeente Ommen en Hellendoorn tussen nu de families Ardesch en Dubbink. Het enige wat nog rest van deze molen is een molensteen op het erf van de fam. Ardesch. Over deze molen komen we later nog terug.

Van het Overijssels Kanaal liep ('t is nog te zien) een weg langs Roddenhof (Bakhuis) naar een havezathe. Deze havezate werd beheerd door van Voorst (nu Wolters). Langs deze weg stonden allemaal beuken, vandaar ook de naam Beukenallee.

Op de plek waar Bakhuis woonde, heeft vroeger Kooi-miene en Kooi-jan gewoond. Aan het kanaal heeft ook een eendenkooi gestaan. De Kooiweg dankt waarschijnlijk haar naam aan die eendenkooi.

De arme schaapherders van het Glint hadden het vroeger niet zo breed. Stiekem probeerden ze dan nog wel eens hun grond uit te breiden en de stokken te verplaatsen. Omstreeks 1750 is een verhaal bekend dat de markenrichter (Lukas Koers) problemen heeft met deze schaapherders :

Ootmink, Hallink en Alferink hebben brutale schaapherders.

Onlangs kwam Lukas Koers in het Glint (markenweide) en zag daar de schapen van genoemde boeren. Aangezien dat niet mocht, ging hij er op af, om de schapen te schutten (tegen te houden). Maar helaas

.....

“de hoeders stellen zig in postuur van tegenweer.....” en als Lukas niet het hazenpad gekozen had, was hij er waarschijnlijk niet zonder een pak slaag van afgekomen.

Veel boeren en later nieuwe eigenaren van stukken land in het Glint hebben hiervoor zelf namen bedacht of de naam van de oude eigenaar aan het land verbonden. Zodoende wist men waarover men sprak als men bijv. vertelde op welk stuk grond men aan het werk was of vee naar toe bracht.

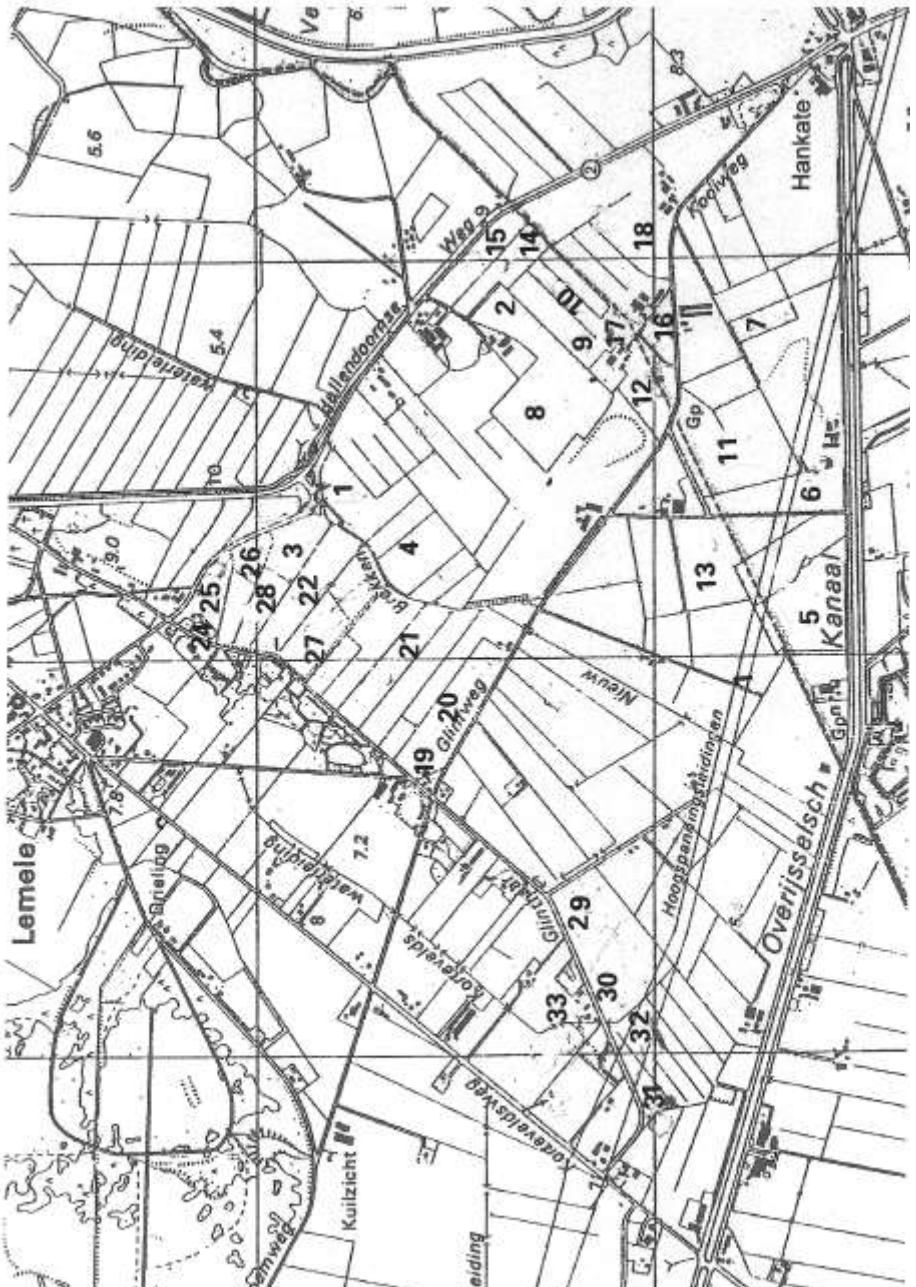
Aangezien de ruilverkaveling dit najaar een aanvang maakt, is het toch interessant al deze namen vast te leggen.

Streek/veld namen:

1-de Hutte

:vroeger eigenaar Gait van der Linde
Zijn paard, die de venterskar trok, genoot

- hier vaak van zijn rust!
- 2-Roosengaarden :grond tussen fam. Ekkel en de Hellendoornse weg.(zie ook 14 en 15)
- 3-'n Vett'n Goarn :stuk grond van G.Kleinhorsman , veel "varkensgras" of "zuurwol".
- 4-Nieland :grond van Immink tussen Westrik en Klein horsman.
- 5-de Kooi :grond aan het kanaal , waarin nu een kikker poel ligt.
- 6-Schurinkskaamp :kaamp van Schurink.
- 7-de Kuupe :grond van Kuper – bijnaam van fam. aan de Ommeweg.
- 8-Koeland (1) :grond van G.Dubbink waar de koeien liepen.
- 9-Pinkenland :grond van G.Dubbink waar de pinken liepen.
- 10-Kloasingland :grond van G.Dubbink , bijnaam van vroeger eigenaar fam.Dijk uit Elen en Rhaan.
- 11-'t Veld :naast de Kooiweg.
- 12-'n Kaamp
- 13-Wijden stuk :grond naast Roddenhof van de fam. Ardesch.
- 14-Stoeten ziene :grond van fam. Stoeten geweest – nu van Ardesch.
- 15-Eggen ziene :grond van fam. Eggen geweest – nu van Ardesch.
- 16-Driehoekie :driehoekig stukje voor de boerderij van de fam. Ardesch.
- 17-de Meule :grond waar de molen heeft gestaan.
- 18-Molenhoek :totale gebied tussen Hellendoornseweg – kanaal – waterleiding Nieuw Brekken.
- 19-de Tip :driehoekje in hoek Glintweg/Glinthaar waar huis fam. Vloedgraven heeft gestaan.
- 20-Konien'belt :grond van Konijnenbelt - latere bewoner van smederij Tichelhof - grond is nu van fam. Ardesch
- 21-Kempe's grond :grond van Kleinhorsman geweest.
- 22-Ootminkgait zien russenglint :grond vroeger van Ootminkgait waar veel biezenpollen stonden – grond is nu van de fam. Tempert.
- 23- niet op de plattegrond aanwezig
- 24-de Belt :erf van fam.Pen.
- 25-Nienhoek :nieuw stuk bouwland vroeger van fam. Blo-

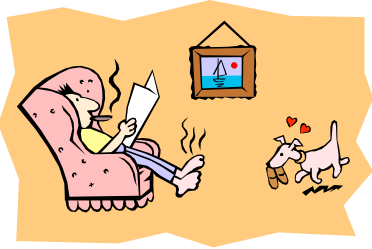
*De plattegrond van het Glint
De nummers verwijzen naar de veldnamen in de tekst*

- ten.
- 26-de Tip :tip van Veldman (B.J.Leestemaker)
- 27-Veurste Glint :grond van de fam. Bloten.
- 28-Veurste en achterste Glint : grond van de fam. G.J.Kleinhorsman.
- 29-Koeland (2) :grond van fam. Immink waar de koeien liepen.
- 30-'t Haverland :grond van de fam. Immink.
- 31-Pinkenweide :grond van fam. Immink waar de pinken liepen.
- 32-Wienhamer : ?
- 33-Belt-blok :erf van fam. Immink met strook grond tot aan Korteveldsweg.
- (op plaats S heeft vroeger een schaapskooi gestaan!!)

Het huis op de foto's op de volgende pagina stond in het Glint. De oorspronkelijke bewoners waren Kooi-Miene en Kooi-Jan. De naam Kooi-Jan zou kunnen komen van de vroegere aanwezigheid van een eendenkooi. Een andere uitleg is dat de naam verbasterd is van Kogel-Jan, omdat Jan een kogel in zijn been zou hebben gehad. Wie het weet mag het zeggen!

De boerderij is later gekocht door Mans Bakhuis, getrouwd met Hendrika Grefelman. Later woonde hier de familie F.J. Roddenhof. Bovenste foto: Op de put Herman Roddenhof en ervoor Hendrika Grefelman tussen twee vakantiegangers. Op de onderste foto Mans Bakhuis en Hendrika Grefelman poserend voor de fotograaf als ware het hun trouwfoto.

Um 'n Heerd

disse keer deur

Dick Vos

Touwtrekken

Bij de dia's die we hebben gekregen uit de nalatenschap van mevrouw Franken zat ook een mapje met allerlei foto's en artikelen over Lemele.

Eén artikel daarvan uit het "Nieuws uit Ommen" van 29 juli 1981 sprak mij wel aan en dat artikel volgt hieronder:

"Lemele trok Ommen de Vecht over"

OMMEN - Bij de touwtrekwedstrijden over de Vecht, op vrijdag 17 juli, in het kader van de Ommer Bissingh gehouden won de ploeg van Café "De Driesprong" uit Lemele de eerste prijs. Het lijkt symbolisch, want Lemele dat graag naar Ommen komt ziet in de zomermaanden ook graag dat Ommen eens naar Lemele komt. In de komende weken is er elke woensdagavond, van 's avonds half acht tot tien uur, een oud-Hollandse markt in Lemele.

Ieder jaar opnieuw worden daar oud ambachtelijke bezigheden gedemonstreerd, allerlei waren te koop aangeboden en is bovendien goed te eten en te drinken. De sfeer op deze oud-Hollandse Markt - die men gelukkig geen braderie heeft genoemd - is bijzonder gezellig. Wat mij steeds weer opvalt is dat de oude klederdrachten, die in Lemele ook zijn te bewonderen, zo goed mogelijk in de originele stijl worden gedemonstreerd. Lemele betekent meer dan de oud-Hollandse Zomermarkt, dat valt bij een bezoek ook te constateren. Voor de Tweede Wereldoorlog was er eigenlijk nog geen dorp Lemele. Het was toen nog een buurtschap. De krachtige invloed van wijlen Albert Jan Immink, tientallen jaren wethouder en loco-burgemeester van de gemeente Ommen - heeft er sterk toe bijgedragen dat Lemele tot een echt dorp uitgegroeid is. Lemele heeft nog meer groei nodig om levend te kunnen blijven, maar daar hopen we later meer aandacht aan te besteden. Voor vandaag beperken we ons tot een verzoek aan

de bevolking van stad-Ommen, zich eens over de Vecht te laten trekken en per fiets of auto de oud-Hollandse Markt daar te bezoeken. Elke woensdag van half acht tot tien uur. “

In Ommen worden nu op woensdagavonden in de zomer de Bissinghmarkten gehouden. Een revanche voor de verloren touwtrekwedstrijd??

Nog net op tijd....

De volgende anekdote kreeg Seine Seigers uit smid Seigers).

ik toegestuurd van de heer Spijkenisse (een neef van de

Opa Seine Seigers (geb.: 1884) heeft als dorpsstimmerman o.a. boerenkarren en ook doodskisten gemaakt. Het was toen (*noot redactie: en gelukkig nu nog*) de gewoonte dat de buurt elkaar hielp bij ziekte, overlijden, geboorte en huwelijk. (de noaberplicht) De wederzijdse burenen namen gewoon tijdelijk het werk en de plichten over.

Zo was er ook in de buurtschap iemand overleden en een dag voor de begrafenis kwamen de burenen bij Seine Seigers met de vraag of de kist al klaar was. Seine antwoorde dat hij van niets wist; er was bij hem geen bestelling gedaan. De ene buurman dacht dat de andere buurman de kist had besteld en die dacht dat die ander de kist wel had besteld.

De twee burenen zaten flink met hun handen in het haar.

Seigers kon de kist niet meer op tijd leveren, dus moesten de burenen maar naar een andere kistenmaker op zoek.

Ze waren net de deur van de werkplaats uit toen Seigers hen terugriep: “Mannen, de kist staat klaar, jullie kunnen hem mee nemen”.

Seigers had, toen hij van het overlijden hoorde de kist al van tevoren gemaakt, de overledene had ongeveer hetzelfde postuur als Seigers.

Van wie bin ie d'r iene??

In de vorige uitgaven zijn de volkstellingen van 1748 van de boerschappen Lemele en Archem verschenen. Van de boerschap Gietem (zo werd het toen door de schrijver geschreven) is ook een kopie in ons archief aanwezig. Nog een opmerking over de tellingen: hierbij worden drie functies vermeld: degene die de tellingen verrichtte (zetter, geswooren en rotmeester), de keurnoten en de scholtus. In een boekje over oud Hellendoorn vond ik de volgende definitie van de “geswooren”: de dienstdoende politie, die moest beletten dat vee onwettig in de Marke liep. Zij moesten daarvoor een eed zweren. De keurnoten vormden met de Markerichter het dagelijks bestuur van de Marke; vergelijkbaar met de wethouders van nu. De scholtus is vergelijkbaar met het burgemeestersambt.

De volkstelling van 1795 is helaas veel minder gedetailleerd dan die van 1748. Per huisgezin werd het hoofd van het gezin vermeld, degene die de aangifte deed en het aantal personen in het huis, zowel in getal als in letters (dit heb ik niet overgenomen). Een enkele keer wordt het beroep vermeld als het afwijkt van de standaard: boer.

Op zichzelf een oninteressante opsomming van een aantal namen, maar voor wie voorouderonderzoek doet of zich bezig houdt met boerij- en veldnamen een belangrijke bron van informatie: wie woonden er toen op die boerderij. Na 1795 zijn er nog een aantal volkstellingen geweest b.v. die van 1829; in ± 1850 is het bevolkingsregister in gebruik genomen met per adres een opsomming van degenen die daar gedurende 10 jaar gewoond hebben.

Voor vragen en opmerkingen: Dick Vos, tel.: 0572 331729
Hieronder volgen de tellingen van Archem en Lemele:

*Boerschap Archem
Boeren*

<i>Namen en toenames van de hoofden der huisgesinnen met derselver bedrijf</i>	<i>Namen der Personen die in ijder huisgesijn opgave gedaan hebben</i>	<i>Getal der Men- schen zig in dit huisgesijn bevindende</i>
<i>Levert Stapelberg</i>	<i>opgever zelfs</i>	<i>6</i>
<i>Willem Paalman</i>	<i>Jennechten Hendriks</i>	<i>3</i>
<i>Wolter Voshuis</i>	<i>opgever zelfs</i>	<i>7</i>
<i>Lubbert Potheijne schipper</i>	<i>Jennechien Hendriks</i>	<i>7</i>
<i>Jan Zwinselman</i>	<i>Hendrikjen Ulderink</i>	<i>4</i>
<i>Egbert Zwinselman</i>	<i>deselve</i>	<i>2</i>
<i>Hendrik aan 't Rot</i>	<i>opgever zelfs</i>	<i>5</i>
<i>Geerlig aan 't Rot</i>	<i>Hendrina Lubbers</i>	<i>6</i>
<i>Jan aan 't Rot</i>	<i>Gesina Gerrits</i>	<i>4</i>
<i>Arend Buitink</i>	<i>opgever zelfs</i>	<i>6</i>
<i>Egbert Bone</i>	<i>opgever zelfs</i>	<i>5</i>
<i>Gerrit Kamphuis</i>	<i>opgever zelfs</i>	<i>10</i>
<i>Berend van Dijk jager</i>	<i>Geertje Jansen</i>	<i>5</i>
<i>Jan Roelofs</i>	<i>opgever zelfs</i>	<i>5</i>
<i>Teunis Zantman</i>	<i>opgever zelfs</i>	<i>2</i>
<i>Jan Beltman</i>	<i>Hendrika Jansen</i>	<i>6</i>
<i>Jan Campman</i>	<i>Dijna Warmink</i>	<i>3</i>
<i>Jan en Lucas Hendriks Rave</i>	<i>Jennegien Peters</i>	<i>6</i>
<i>Jan Boomhuis</i>	<i>Janna Jansen</i>	<i>8</i>
<i>Levert Hellink</i>	<i>opgever zelfs</i>	<i>9</i>
<i>Gerrit Lohuis</i>	<i>Janna Lubbers</i>	<i>10</i>
<i>Gerrit Roelofs</i>		<i>10</i>
<i>Willem Huisjen</i>	<i>opgever zelfs</i>	<i>5</i>
<i>Jan Blikman</i>	<i>Willemina Jansen</i>	<i>7</i>
<i>Hendrik Wolters</i>	<i>opgever zelfs</i>	<i>5</i>
<i>Weduwe Kiesemaat</i>	<i>Jennegien Jansen</i>	<i>7</i>
<i>Derk Nijkamp</i>	<i>Berendijna Lubbers</i>	<i>4</i>
<i>Albert Rot Derks</i>	<i>Hendrika Antonissen</i>	<i>7</i>
<i>Jan Jansen Lap Jan</i>	<i>Janna Jansen</i>	<i>8</i>

<i>Weduwe Lugtenbelt</i>	<i>Jennegien Gerrits</i>	7
<i>Hendrik Oude Marsman</i>	<i>Geertjen Derksen</i>	4
<i>G. Jan Papekamp timmerman</i>	<i>opgever zelfs</i>	5
<i>Jan Albert Hospes</i>	<i>opgever zelfs</i>	11
		=====
<i>Totaal aantal personen in de Boerschap Archem</i>		199

Boerschap Lemele
alle van haar bedrijf boeren en keuters

<i>Harm Aaftink</i>	<i>Gerritdina Harms</i>	7
<i>Willem Wiltink</i>	<i>Jennegien Lambers</i>	8
<i>Jan Alferink</i>	<i>Geertien Jansen</i>	7
<i>Lubbert Ootmink</i>	<i>Jan Meenhorst</i>	10
<i>Gerrit Immink</i>	<i>Berendijne Berends</i>	9
<i>Gerrit Groot Huismink</i>	<i>opgever zelfs</i>	8
<i>Jan Buulman</i>	<i>opgever zelfs</i>	6
<i>Jan Velthuis</i>	<i>opgever zelfs</i>	6
<i>Albert Remmink</i>	<i>opgever zelfs</i>	6
<i>Weduwe Schurink</i>	<i>opgever zelfs</i>	10
<i>Lucas Veltman</i>	<i>opgever zelfs</i>	4
<i>Gerrit Kaalarend</i>	<i>opgever zelfs</i>	4
<i>Gerrit Hallink</i>	<i>opgever zelfs</i>	11
<i>Asselina Askes</i>	<i>opgever zelfs</i>	3
<i>Jan Koehierde</i>	<i>opgever zelfs</i>	4
<i>Jan Blooten</i>	<i>Jennegien</i>	5
<i>Derk Blooten</i>	<i>Hendrik Derks Blooten</i>	3
<i>Arend Bennink</i>	<i>opgever zelfs</i>	6
<i>Lambert Caspers</i>	<i>Egbert Caspers</i>	5
<i>Hendrik Grevelman</i>	<i>opgever zelfs</i>	4
<i>Jan Berends</i>	<i>opgever zelfs</i>	6
<i>Jannes Groote</i>	<i>Geertjen Hendriks</i>	5
<i>Geertjen Jansen</i>	<i>opgever zelfs</i>	1
<i>Mannes Wevers</i>	<i>Dina Jansen</i>	4
<i>Albert Zogen</i>	<i>Hendrikjen Jansen</i>	6
<i>Hendrik Hoekman zijnde een keuter en een timmerman</i>	<i>opgever zelfs</i>	7
<i>Harmen Spijker Molenaar</i>	<i>Mannes Spijker</i>	6

<i>Hendrik Koopman een Schipper</i>	<i>Roelof Jansen</i>	4
<i>Gerrit Grondman een Dekker</i>	<i>Geertjen Hendriks</i>	5
<i>Hendrik Warmelink een Schoolmeester</i>	<i>opgever zelfs</i>	4
<i>Gerrit Oortkamp een Dekker</i>	<i>Geertjen Geertjen</i>	3
<i>Harm Touw keuter</i>	<i>de selve is</i>	1
		=====
<i>Totaal aantal personen in de Boerschap Lemele</i>		179

Als u de namen van de volkstelling van 1748 vergelijkt met bovenstaande gegevens uit 1795 dan valt op dat een groot aantal achternamen (= erf- of boerderijnamen) hetzelfde zijn gebleven; via doop- en trouwboeken is wel te achterhalen of het dezelfde of een andere familie betreft.

Ook zijn er nieuwe namen bijgekomen. Een aantal namen zijn nu nog bekend; andere volledig verdwenen.

Verder valt op dat het aantal gezinnen in Archem in 1748 gelijk is aan dat van 1795 n.l.: 33. In Lemele was hetzelfde het geval; daar waren 32 gezinnen. Veel uitbreiding zat er gedurende 47 jaar niet in.

Gemiddeld per gezin voor Archem 199/33 en voor Lemele 179/32, is ongeveer 6 personen per gezin. Hierbij moet niet uit het oog worden verloren dat hierbij ook de knechten en de meiden werden opgeteld. Vergeleken met het huidige gemiddeld aantal personen van 3 per woning en de afmetingen van vroegere woningen leefde men toen wel erg "op elkaar".

Volgende keer een gedeelte uit het vuurstedenregister uit 1682 met een aantal interessante zaken over bezitters van stookplaatsen, ovens en brouwketels in Archem en Lemele.

De onbekende boerderij.

In het vorige nummer van 't Lemels Arfgoed stond onderstaande foto van een boerderij waarvan wij niet wisten waar deze stond of zou

hebben gestaan. Verschillende mensen hebben gebeld; met verschillende oplossingen o.a. de voormalige boerderij van de fam. Krul. Uiteraard is er maar één goed. De boerderij op de foto stond aan de noordkant van Lemele. De kastanjeboom staat er nog! Oorspronkelijk het erve Kiesemaat en

eigendom van de fam. van der Wijck. Er woonde de fam. Espeldoorn en later de fam. Willems, misschien beter bekend onder Hut-Hendrik Jan en Hut-Gait. Mevrouw Grondman aan de Hallinkskaamp belde ons daar als eerste over op.

Zij heeft hiervoor inmiddels een bos bloemen ontvangen.

De rebus op het sigarenzakje.

Op de achterkant van het sigarenzakje dat we gebruikt hebben voor het artikel over B.H. Dijk staat onderstaande rebus.

Wie weet wat er staat?

Oplossingen kunnen doorgegeven worden aan één van de bestuursleden tot 1-1-2000. Onder de goede inzenders verloten we een heerlijke taart.

Het Melkkrukkie

deur Annie Slots

Het melkkrukkie van weleer
Det is der noe allange niet meer.
Joaren laank hef het zich in ezet,
Want oaveral gunk et met oe met.
'Winters in de stal en 's zommers in het laand,
Mar elke dag had ie det melkkrukkie bie de
haand.

As het melkenstied was,
Kwam e ér an te pas.
Wie hädn der ene den had mar één poot,
Det was wel gemakkelijk en ie zaeten good.
Want ie wiebeln dan mooi met de koe met,
As den zich af en toe wat häd verzet.
O, mangs dan gunk het glad verkeerd,
Dan was ie met oen gewiebel steil achteroaver
epleerd.

Dan mos ie wel rap in de biene goan,
Um te kieken of 'n emmer was bliëven staan.
En as ie dan het wärme lief van die koe vuuln
teeng oe an
Gunk het melkn weer in steurig tempo verdan.
O, ik weet wel bie wind en rèèng,
Was het melken buutn bepoald gien zèèng.
Een ok bie kelte of storm,
Waaj niet zo erg in vorm.
Mar ie wussen het mos gebeuren,
En gien iene die doar oaver zeuren.
Met het melkkrukkie onder het gat,

En wärmte van de beeste zat,
Was het echt wel te doon.
Ie waern het joa gewoon.
Mar in het veurjoar en in de zommer,
Fluiten de veugelties in het lommer.
Het bos was dan vol geluud en aktiviteit,
Dat gaf bie het melken wat extra lèèmtigheid.
Ie melken dan met wille deur,
En stress det kwam nog niet veur.
Het melkkrukkie wiebeln dan gezellig met het
ritme met,
As ik mie wat al te uutbundig an 't genieten häd
ezet.
Mar och, wat is det allemoal al lange verleden
tied,
De melkbussen, de zieje, het krukkie; alles bie
kwiet.
De melkmachine roast noe met völle kabaal,
Het mut al mar sneller goan en heel massaal.
Het melkkrukkie hef veurgoed of edoan,
Niks meer goan zitten; bie het melken blief ie
stoan!

Colofon:

Bestuur Stichting 't Lemels Arfgoed

M. Wilts, Korteveldeweg 2, 8148 RE Lemele voorzitter

A. Pouw, Glintweg 1, 8148 RM Lemele secretaris

D. Vos, Huusminkstg 1, 8148 PR Lemele penningmeester

B. Manenschijn, Maanweg 2, 8148 RV Lemele lid

B. Duerink, Lemelerweg 41, 8148 PB Lemele lid

Bankrelatie: Rabobank Ommen - Rek.nr. 34.89.36.877

Kontaktpersonen werkgroepen:

Geschiedenis van winkels en bedrijven:

Bert Duerink, tel.: 331216

Boerderij, straat- en veldnamen onderzoek

Adri Pouw, tel.: 331455

Samenhang families/voorouderonderzoek

Dick Vos, tel.: 331729

Klederdracht:

Bertha Manenschijn, tel.: 331363

Vormgeving en redactie: Dick Vos